

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thronus Dei Maria Deipara

Spinelli, Pietro Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1696

S. Maria Major Neapoli, num. 42.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46853)

*Neapolita-
na à Rege
Carolo
dicata.*

*Eadem Ec-
clesia col-
lapsa. à
Ferdinan-
do primo
Rege in-
stauratur.*

*Sanctorum
corpora
quibus ea-
dem Eccle-
sia insig-
nisur.*

*Sanctorum
reliquie
que in Ca-
thedralis
Ecclesie
Neapoli-
tana the-
saurio as-
servantur.*

nec populi frequentia par esset, Carolus Neapolitanorum Rex, ejus nominis primus templum multo majus sanctæ Restitutæ templo annexum condere cepit ipso die Assumptæ Virginis sacro anni 1270. auctoq; Canonico eorum numero sedi Archiepiscopali datum, ac Deiparæ dicatum est. Id templum cum mense Novembri 1456 terræ motu concidisset, pari pietate, ac munificentia reparatum est à Ferdinando primo Rege, & à compluribus nobilibus, qui pro virili suam quisque partem reficiendam suscipere, adjectis familiæ stemmatibus, quæ adhuc cernuntur in parastatis. Est autem id templum compluribus insignis Sanctorum reliquiis, in ara quidem maxima corpore sancti Agrippini Episcopi, ac Patroni Neapolitani, & sanctorum martyrum Eutychis, & Acutii sociorum sancti Januarii. Ad templi dexteram sacellum est, in quo S. Athanasii Episcopi, eidem ac Patroni Neapolitani corpus una cum S. Laurentii Episcopi pariter Neapolitani corpore reconditur. Ad levam aliud sacellum visitur, in quo S. Aspremi primi hujus Urbis Episcopi, ac Patroni à S. Petro baptizati corpus asservatur, sub ara maxima extat elegans sacellum marmoreis columnis subnixum, ac marmore phario etiam superne in laqueari convehitum ab Oliverio Carrafa Cardinali, & Præsule Neapolitano constructum, sub cujus ara ab eodem anno 1506. reconditum est corpus S. Januarii Episcopi Beneventani præcipui Neapolitani Urbis patroni è celeberrimo Montis Virginis cenobio unius fere diei itinere ab Alexandro Carrafa Archiepiscopo anno 1497. allatum. In eodem inferiori sacello ab Oliverio Cardinali repositum est corpus S. Maximi Levitæ, & Martyris, quod è Cumarum Urbe anno 1207. Neapolim fuerat translatum.

Porro opulentissimi thesauri reliquiarum thesaurus cujus opibus, ac præsidio multo melius, quam vel argenti, atque auri copia, vel hominum solertia hæc urbs continetur, in alio sacello custoditur, quod uxor Ducis Albæ hujus Regni Protegis in superiori quadam turri ad templi valvas, quæ vulgo thesaurus appellatur, exornandum curavit. quo in thesauro multæ sunt sanctorum reliquie, ac præcipue caput S. Januarii caput item S. Maximi martyris, & complures aliarum reliquiarum, præsertim vero capita quinque Episcoporum qui eidem sunt hujus Urbis Patroni, nimirum S. Aspremi, S. Euphebii S. Agrippini, S. Athanasii, & S. Severi, quæ argenteis inclusa

theis per Urbem ea ipsa die, qua S. Januarii sanguis, ut mox dicemus, circumferuntur. Itaque duæ vitæ ampullæ, in quibus S. Januarii sanguis concretus asservatur, quæ cum in conspectu capitis ejusdem ponitur, admirandum in modum coalescunt & ebullire perinde, atque si recens effusus ad hæc usque tempora cernitur, id quod Breviarium Romanum in die S. Januarii testatur, quin etiam repetito quotannis miraculo die sabbati ante primam Dominicam Maii celebratæ maxima ad populi, atque omnium ordinum, ac gentium externarum conspectum ampullæ illæ per Urbem deferuntur, in quibus coram, ac publice spectantibus omnibus sanguis ille concretus, ac durus, ubi post longum ambitum obviam fit capiti, quod in publico, atque aperto loco ad ipsum composito ante collocatur, eidem illis spectantibus liquefcere, fervere, ac prope gesticulare solet, sic prorsus ac si illo puncto temporis sanctissimi martyris caput incisum, & sanguis ille fusus esset.

Sed hæc scribente me sacellum aliud è Regione S. Restitutæ solo templi par, & æquum multo majus, multoq; magnificentius suis Civitas impensis extruit voti damnata, quod pro pestilentia, quæ anno 1527. sæde grassabatur, depellenda suscepit, ut in eo thesaurus ille reliquiarum augustius collocetur.

SANCTA MARIA MAIOR Neapoli.

SANCTA MARIA MAJOR. Extruxit id templum Neapoli S. Pomponius Episcopus Neapolitanus annis Domini citate 524. qui obiit 14. Maii, ut habet Martyrologium; in eoq; conditus est. In templi abide hæc verba leguntur: *Basilicam hæc Pomponius Episcopus Neapolitanus famulus Jesu Christi Domini fecit*, postea anno 533. Joannes II. summus Pontifex patria Romanus S. Pomponii consanguineus, cum venisset Neapolim, Basilicam hanc consecravit, ut in lapide pro templi foribus collocato incisum legimus. Est autem ea basilica una ex quatuor præcipuis Patentiis, insignis etiam imagine Deiparæ, ut fama est, à S. Luca depictæ, quod nostra ætate anno scilicet 591. religiosissime Patribus ordinis Clericorum Regularium minorum est attributum, & ab eisdem nitenti restitutum, ubi in animarum salute procuranda egregiam navant operam. Ad hæc hinc temple ædicula Deiparæ, ac S. Joannis Evangelistæ, quam

*S. Januarii
Episcopi
mari. Jan-
guis, juxta
ejus m.
caput ap-
positum of-
feruntur.*

*S. Maria
Majoris
templum à
Pomponio
Episcopo
Neapolitano
extructum*

*Idem
plum
para
extru*

quam sibi, suisque Joannes Jovinianus Pontanus Poeta, & Orator insignis extructi, ac multis iisque præclari ingenii sui elogis, ac monumentis exornavit.

SANCTA MARIA A Carmelo.

S. Maria à Carmelo.
S. Maria à Carmelo, cui celebre sacri Ordinis Carmelitarum cœnobium est adjunctum. In hoc templo pulcherrima Deiparæ filium in ulnis foventis imago, pictura sane pervetusta, & opere græcico, ingenti populorum beneficia poscentium concursatione religiosissime colitur, ea quam plurimis, idque potissimum ab anno 1500, claret miraculis, quæ admodum votivæ tabellæ testantur. Eodem in templo extat Christi Domini pendens à Cruce simulachrum; quod ad declinandum bombardæ ictum illi stri plane miraculo caput acclinavit, qua de re Julius cap 20.

SANCTA MARIA AD PEDEM Cryptæ.

S. Maria ad pedem cryptæ rēplo, cur non men hoc inditum.
S. Maria ad pedem Cryptæ ad plagam maris sita, miraculis etiam celebri sacri Ordinis Canonicorum Regularium Lateranensium sic dicta, quod extructa sit ad initium cryptæ illius famosissimæ factæ à Lucio Lucullo, qui non solum, teste Plutarcho, cursus in mari, piscoso transitu, ædibus suis ibidem extructis circumduxit, ut propterea à Tuberone Stoico Togatus Xerxes sit appellatus; verum etiam; auctore Varrone l 3, de re rustica propter proximam suam villam montem perforavit, quem dicunt Pausilypum; tametsi Pontanus Cocceio Blondus ignoro auctori ist operis referant; quæquid sit, de ejusmodi certe crypta Seneca l 7, Epist. 38. *Nihil, inquit, illo carcere longius, nihil illis sanctorum visceribus.*

Idem templum Deiparæ jussu extructum.
 Quæ vero ejus templi fuerit ædificandi occasio, habetur in pervetusto quidem, ac manuscripto Codice, qui apud ejus templi cœnobias asservatur; in quo anno 1423 transcripta sunt hujus cœnobii bona ex catalogo bonorum omnium Ecclesiarum Neapolitanæ Diocesis, quod jam pridem anno scilicet 1353. Ludouico, & Joanna regnantibus factum asserebatur. Et vero ad monitiones Deiparæ tres ejus excitandi templi in eo codice leguntur, quas hic eodem ordine re-

ferre non pigebit, quo præclarissimi templi jussu Deiparæ crediti origo aperiat. Vir quidam pius, ac religiosus, qui apud S. Mariam ad Capellam debebat nomine frater Benedictus, cum ad balnea Puteolana pergeret, die 8. Sept. nascens Virgini sacro sub auroram imago Dei Genitricis filium in gremio foventis eo in loco ubi nunc id templum est, ei apparuit, Maria quoque de Duratio montalis regio genere apud Cœnobium Castri de Ovo die sabbati sub auroram, item per quietem admonita est à Deiparæ, ut id templum extrueretur. Cuidam præterea Eremitæ, qui B Petrus dicebatur, cum super cryptam eo in loco, qui S. Maria de Itria vocatur, degeret, per quietem scilicet Deiparæ ostendit, idemque edixit; quo factum est, ut multorum elemosynis undique corrogatis excitatum sit ejusmodi templum, cui postea complures à summis Pontificibus indulgentiæ concessæ fuere. Quocirca plurimi die sabbati præsertim Deiparæ venerant eo confluere solent, ejus templi mentio fit in translatione SS. Martyrum Maximi Levitæ, & Julianæ V. è Cumarum Urbe eversa, unde ann. 1207. primum ad hanc Dei Genitricis ædem, sequenti vero die Neapolim fuit illata. Eiusdem quoque templi meminit Petrarca in Itinerario, testaturque ad illud assidue præternavigantium fieri concursum, quin etiam illud in more positum videmus ut majora navigia, ubi in ejus templi conspectum venerint, bombardarum dispositione Deiparæ salutem, ac venerentur. Rex Alphonsus primus ex facultate Nicolai Papæ Quinti suo diplomate hoc templum cum adjuncto Cœnobio Canonicorum regularibus S. Augustini Congregationis S. Salvatoris Lateranensis gubernandum, & colendum anno 1452. attribuit; voluitque cœnobii bona ab omni vectigalium onere immunita esse, atque exempta.

SANCTA MARIA A B Agnone.

S. Maria ab Agnone templum ab eorum i-bi anguem extructum.
S. Marin ab Agnone corrupto vocabulo ab *Agvone*, quod italica terminatione Anguem ingentem significat; & sane ejusmodi templum, non ut Pythi quondam Apolline Pythonæ Serpente interempto Poetæ fictis ambagibus dictum fabulabatur, sed ab ingenti, ac lethifero Angue ope Deiparæ eo in loco vere extincto nomen accepit. quo in loco